

A névszók

Szerző dezs

Magyar nyelvtan tétel

A
névszók

A szófajok csoportjában megkülönböztetünk névszókat ami több különböző csoportot tart egybe. Ezek: a főnév, melléknév, számnév és a névmás (következő tétel).

A névszók

jelei:

- a többes szám

jele a -k. A

megnevezett dolgok többségére utal. Pl.:

házak.

- a birtokjel az -é. A

személyt vagy dolgot a hallgató

számára ismert birtokszó

birtokosának mutatja.

Pl.: barátodé.

- a

birtoktöbbsesítő jel az

-i, -ai/-ei, -jai/-jei. Birtokviszonyban a birtok

többségére utal. Pl.:

könyvei.

- a birtokos

személyjelek

-m, -d, -a/-e, -ja/-je, -nk, -unk/-ünk,

-tok/-tek/-tök, -k, -uk/ük, -juk/-jük.

A birtokos számát és

személyét jelöli a

birtokszón. Pl.: házam.

- a fokjelek a -b/-bb,

leg-/legesleg-. A tulajdonságok

összehasonlításának kifejező

eszközei:

magasabb.

- a kiemelő jel az -ik. A

megnevezett

dolgok másoktól való

nyomatékos

elkülönítésére

szolgál. Csak közép- vagy

felsőfokú melléknevekhez járul. Pl.:

szebbik.

1. Főnév:

A főnév a

valóságban is

létező, vagy ilyennek képzelt

élőlények, élettelen

tárgyak vagy gondolati

dolgok nevét jelöli. A főnevek jelölhetnek valóságos vagy ilyennek gondolt fogalmakat: ezek a konkrét főnevek. Megnevezhetnek elvont fogalmakat, jelenségeket is, ezeket elvont főneveknek nevezzük. A konkrét főneveknek jelentésük alapján két csoportja van: a köznevek és a tulajdonnevek. A köznévként több egyforma dolog közös megnevezése. A tulajdonnévként valakinek vagy valaminek saját, megkülönböztető neve.

A köznevek fajtái:

Jelentésük:

Példák:

egyedi név

hasonló egyedek közös neve

kutya, király,
fiú

gyűjtőnév

több egyedből álló csoport neve

lakosság,
nyáj, hegység

anyagnév

a legkisebb rész is azonos az egészszel

arany, vas, juh

A tulajdonnevek fajtái

Példák

személynév

Petőfi Sándor, Kati,
Jóska

földrajzi név

Dunántúl,
Szeged, Svájc

intézménynév

Nemzeti Múzeum

címek

Nők Lapja

márkanevek

Suzuki, Pepsi Cola, Colgate

A főnév a mondatban
ragok

segítségével bármely mondatrész szerepét betöltheti.

Kötlező

toldalékaik:

- többes szám

jele,

birtokjel, birtoktöbbsítő jel, birtokos

személyjel és néha a fokjelek.

2. Melléknév:

A melléknév

személyek,

tárgyak, dolgok tulajdonságait kifejező

szó. A mondatban leggyakrabban jelző.

Lehet állítmány vagy

határozó is. A melléknevet

fokozhatjuk: alsó-, középső-,

felsőfok (ezen kívül van túlzófok is:

legeslegjobb). Pl.: jó, jobb, legjobb. A

fokozás jelei: -b/-bb, leg-/legesleg-

Sajátos

toldalékok: a fokjelek,

kiemelő jel és a többes szám jele.

3. Számnév:

A számnév

személyek, dolgok,

tárgyak mennyiségét, vagy sorban

elfoglalt helyét kifejező szó. Két

faja a

határozott és a határozatlan

számnév. A határozott

számnév pontosan megnevezi a

számot vagy a sorrendi helyet. Lehet

tőszámnév (kettő),

törtszámnév (kettő),

és sorszámnév (második). A

mondatban lehet jelző, állítmány,

számhatározó és

számállapot-határozó.

Sajátos

toldalékok: a fokjelek, kiemelő jel és a

többes szám jele.